

*“Έννομη προστασία δικαιούχων κατά τον ν. 4996/2022 -
Δικαστική και εξωδικαστική επίλυση διαφορών”*

Άννα Εμ. Πλεύρη

Επίκουρη Καθηγήτρια Νομικής Σχολής

Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Δ.Ν. Α.Π.Θ., Δικηγόρος

**Οι πρόσφατες νομοθετικές μεταβολές στο δίκαιο της
πνευματικής ιδιοκτησίας:**

ν. 4996/2022 και 4961/2022

Ο.Π.Ι. & Ε.Κ.Π.Α.

14&15.2.2023

Πανεπιστήμιο Αθηνών

Εισαγωγή

- Ο ν.4996/2022 (ΦΕΚ Α΄ 218/24.11.2022) προσθέτει στον ν.2121/1993 νέες διατάξεις μέσω των οποίων απηχείται η βούληση του νομοθέτη συγκεκριμένες διαφορές εκ του τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης μέσω της μεθόδου της διαμεσολάβησης καθώς και να εφαρμοστεί η διαμεσολάβηση (σε συνέχεια των ρυθμίσεων ν.4481/2017) ως μέθοδος επίλυσης διαφορών εκ της πνευματικής ιδιοκτησίας
- Ο ν.4996/2022 δεν αναφέρεται καθόλου στην εθνική ή Ευρωπαϊκή νομοθεσία της διαμεσολάβησης δηλαδή στον ισχύοντα ν.4640/2019 ή στην Ευρωπαϊκή Οδηγία περί διαμεσολάβησης 2008/52/ΕΚ
- Διαμεσολάβηση σε διαφορές πνευματικής ιδιοκτησίας –Απαιτείται εξειδίκευση

Η διαμεσολάβηση ως μέθοδος επίλυσης διαφορών του ιδιωτικού δικαίου (αστικές και εμπορικές)

Ισχύων ν. 4640/2019

-
- **Βασικό χαρακτηριστικό της διαμεσολάβησης ως μεθόδου εναλλακτικής επίλυσης διαφορών είναι η αναζήτηση και η επίτευξη εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών, οι οποίες έχουν αναφύει μεταξύ των μερών εντός του πλαισίου της ιδιωτικής αυτονομίας και της ελευθερίας των συμβάσεων (ΑΚ 361)**
 - Διάκριση μεταξύ:
 - Απλής διμερούς διαπραγμάτευσης (negotiation)** -δεν υπάρχει τρίτος,
 - Συνδιαλλαγής ή συμφιλίωσης (conciliation)** (ο τρίτος υποβάλλει σχέδιο ή πρόταση επίλυσης της διαφοράς)
 - Διαμεσολάβησης (mediation)** (ο τρίτος φέρνει σε επαφή τα μέρη, οργανώνει τον διάλογο μεταξύ τους, συμβουλεύει και ενθαρρύνει με τις κατάλληλες διαπραγματευτικές τεχνικές στην επίτευξη κοινώς αποδεκτής λύσης χωρίς, πάντως, να υποβάλλει ο ίδιος σχέδιο ή πρόταση επίλυσης) και
 - Διαιτησίας (arbitration)** (εσωτερική διαιτησία: άρθρα 867 επ. ΚΠολΔ – διεθνής εμπορική διαιτησία: N.5016/2023 (ΦΕΚ Α' 21/4.2.2023))

Η διαμεσολάβηση ως μέθοδος επίλυσης διαφορών του ιδιωτικού δικαίου (αστικές και
εμπορικές)
Ισχύων ν. 4640/2019

- Η διαμεσολάβηση θα μπορούσε να οριστεί ως μια εκούσια, διαρθρωμένη διαδικασία με την οποία ο διαμεσολαβητής διευκολύνει σε πλαίσιο εμπιστευτικότητας την επικοινωνία μεταξύ των μερών, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα, μέσω της ιδιωτικής τους αυτονομίας να αναλάβουν την ευθύνη για την εξεύρεση λύσης στη μεταξύ τους διαφορά
- Νομοθετική διαδρομή διαμεσολάβησης στην Ελλάδα:

N. 3898/2010- N. 4512/2018- N.4640/2019

- **Άρθρο 2 παρ. 1 ν.4640/2019:** Ορισμός ιδιωτικής διαφοράς : Ως τέτοια νοείται η αμφισβήτηση για την ύπαρξη, την έκταση, το περιεχόμενο ή τα υποκείμενα ιδιωτικού δικαιώματος και ως ιδιωτικά δικαιώματα νοούνται όσα αναγνωρίζονται από το ιδιωτικό δίκαιο
-

- **Διαφορά ιδιωτικού δικαίου** είναι εκείνη, η οποία πηγάζει από έννομη σχέση του ιδιωτικού δικαίου και έχει ως αντικείμενο είτε την ύπαρξη είτε την ανυπαρξία είτε τη διάπλαση της έννομης σχέσης είτε τις επί μέρους εκδηλώσεις της ως προς τα υποκείμενα, το αντικείμενο ή το περιεχόμενο του δικαιώματος .
- Η διαφορά ιδιωτικού δικαίου μπορεί να αφορά είτε σε αξιώσεις που γεννώνται αμέσως από σύμβαση και ειδικότερα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις που πηγάζουν από αυτή για τα συμβαλλόμενα μέρη είτε σε ζητήματα ερμηνείας και εκτέλεσης της σύμβασης καθώς και διαφορές που αφορούν σε συμπλήρωση ή διάπλαση της σύμβασης κατά την ΑΚ 371, οι οποίες σύμφωνα με τη νομολογία μπορούν να υπαχθούν στη διαιτησία.
- Σε σχέση με το αν κάποια διαφορά υπάγεται σε διαμεσολάβηση πρέπει να εξετάζεται και η πρόσθετη προϋπόθεση της ύπαρξης εξουσίας διάθεσης

Διαμεσολαβητής:

- Ο ν. 4640/2019 προβλέπει πως «...ως διαμεσολαβητής, νοείται τρίτο πρόσωπο σε σχέση με τα συμμετέχοντα μέρη και τη διαφορά, το οποίο αναλαμβάνει να διαμεσολαβήσει με κατάλληλο, αποτελεσματικό και αμερόληπτο τρόπο, διευκολύνοντάς τα να βρουν μια κοινά αποδεκτή λύση για τη διαφορά τους» (άρθρο 3 § 3 ν. 4640/2019)
- Ο διαμεσολαβητής πρέπει να διαθέτει τα προσόντα που αναφέρονται στο άρθρο 12 του ν. 4640/2019, επομένως υπηρεσίες διαμεσολάβησης μπορεί να παρέχει μόνο διαπιστευμένος διαμεσολαβητής, ο οποίος είναι καταχωρισμένος στα Μητρώα του άρθρου 29 του ν. 4640/2019, να ενεργεί με αμεροληψία, ανεξαρτησία και ουδετερότητα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 13 του ν. 4640/2019, να μην κωλύεται να ασκήσει τα καθήκοντα του, λόγω σύγκρουσης συμφερόντων κατά το άρθρο 14 του ν. 4640/2019, να διεξάγει τη διαμεσολάβηση με κατευθυντήρια αρχή αυτή της ιδιωτικής αυτονομίας των μερών, όπως ορίζει το άρθρο 15 του ν. 4640/2019 καθώς και με εχεμύθεια, σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4640/2019
- Η έννομη σχέση μεταξύ διαμεσολαβητή και μερών συνιστά σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών, εφόσον συμφωνείται αντάλλαγμα (ΑΚ 648)

- **Άρθρο 2 παρ.7 ν.4640/2019 -Ορισμός ρήτρας διαμεσολάβησης – Προϋπόθεση εξουσίας διάθεσης**

- Ρήτρα διαμεσολάβησης: νοείται ως η έγγραφη συμφωνία των μερών για προσφυγή στη διαμεσολάβηση, που αφορά σε μελλοντικές διαφορές και αναφέρεται σε συγκεκριμένη έννομη σχέση από την οποία θα προέλθουν οι διαφορές, υπό την (πρόσθετη) προϋπόθεση ότι τα μέρη έχουν την εξουσία διάθεσης του αντικειμένου των διαφορών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.
- Διαφορές δυνάμενες να υπαχθούν σε διαμεσολάβηση: Άρθρο 3 παρ. 1 ν.4640/2019: Προσδιορίζονται οι δυνάμενες να υπαχθούν στη διαδικασία της διαμεσολάβησης διαφορές = «διαμεσολαβησιμότητα» [*mediability*] των διαφορών:
- Δεκτικές υπαγωγής στη διαμεσολάβηση είναι αστικές και εμπορικές διαφορές, εθνικού ή διασυνοριακού χαρακτήρα, υφιστάμενες ή μέλλουσες, εφόσον τα μέρη έχουν την εξουσία να διαθέτουν το αντικείμενο της διαφοράς, σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου

- **Προσφυγή στη διαμεσολάβηση (πως;)**

- Σύμφωνα με το **άρθρο 4 του ν.4640/2019**, προσφυγή στη διαμεσολάβηση για τις υπαγόμενες σε αυτή διαφορές επιτρέπεται:
 - **α)** αν τα μέρη συμφωνήσουν να προσφύγουν στη διαδικασία της διαμεσολάβησης, αφότου ανέκυψε η διαφορά (συμφωνία υπαγωγής της διαφοράς σε διαμεσολάβηση),
 - **β)** αν τα μέρη κληθούν να προσφύγουν στη διαμεσολάβηση και συναινούν σε αυτή, (καλούνται από το Δικαστήριο)
 - **γ)** αν η προσφυγή στη διαμεσολάβηση διαταχθεί από δικαστική αρχή άλλου κράτους-μέλους και η σχετική υπαγωγή της διαφοράς δεν προσβάλλει τα χρηστά ήθη και την ελληνική δημόσια τάξη,
 - **δ)** αν η προσφυγή στη διαδικασία της διαμεσολάβησης επιβάλλεται από το νόμο,
 - **ε)** αν σε έγγραφη συμφωνία των μερών υπάρχει ρήτρα διαμεσολάβησης.

- **Διαδικασία διαμεσολάβησης: Άρθρο 5 ν.4640/2019**

- **1. Στη διαδικασία διαμεσολάβησης τα μέρη παρίστανται μαζί με το νομικό παραστάτη τους, εξαιρουμένων των υποθέσεων των καταναλωτικών διαφορών και των μικροδιαφορών, στις οποίες επιτρέπεται η αυτοπρόσωπη παράσταση των μερών. Στη διαδικασία δύναται να μετέχει και τρίτο πρόσωπο, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο σε συμφωνία με τα μέρη και το διαμεσολαβητή. Η αμοιβή του νομικού παραστάτη κάθε μέρους συμφωνείται ελεύθερα**
- **2. Ο διαμεσολαβητής ορίζεται από τα μέρη ή από τρίτο πρόσωπο της κοινής του επιλογής, συμπεριλαμβανομένων των κέντρων διαμεσολάβησης**
- **3. Ο χρόνος, ο τόπος και οι λοιπές διαδικαστικές λεπτομέρειες της διεξαγωγής της διαμεσολάβησης καθορίζονται από το διαμεσολαβητή σε συμφωνία με τα μέρη. Αν δεν είναι δυνατή η φυσική παρουσία αμφοτέρων των μερών και του διαμεσολαβητή στον ίδιο τόπο και χρόνο, η διαμεσολάβηση μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη διαδικασία της τηλεδιάσκεψης μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή ή άλλου συστήματος τηλεδιάσκεψης, στο οποίο έχουν πρόσβαση τα άλλα μέρη της διαφοράς.**
- **4. Ο διαμεσολαβητής, δύναται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, να επικοινωνεί με καθένα από τα μέρη και να τα συναντά είτε χωριστά είτε από κοινού**

- **Διαδικασία διαμεσολάβησης: Άρθρο 5 ν.4640/2019**

- **5. Η διαδικασία της διαμεσολάβησης έχει κατ' αρχήν εμπιστευτικό χαρακτήρα δεν τηρούνται πρακτικά και πρέπει να διεξάγεται κατά τρόπο που να μην παραβιάζει το απόρρητο αυτής, εκτός αν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Πριν από την έναρξη της διαδικασίας όλοι οι συμμετέχοντες δεσμεύονται εγγράφως να τηρήσουν το απόρρητο της διαδικασίας της διαμεσολάβησης. Την ίδια υποχρέωση έχει και οποιοσδήποτε τρίτος συμμετέχει στη διαδικασία**
- **6. Εφόσον η διαφορά αχθεί ενώπιον των δικαστηρίων ή σε διαιτησία, ο διαμεσολαβητής, τα μέρη, οι νομικοί παραστάτες αυτών και όσοι συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στη διαδικασία της διαμεσολάβησης δεν εξετάζονται ως μάρτυρες και εμποδίζονται να προσκομίσουν στοιχεία που προκύπτουν από τη διαδικασία της διαμεσολάβησης**
- **7. Ο διαμεσολαβητής κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του υπέχει αστική ευθύνη μόνο για δόλο**

- **Εκτελεστικότητα πρακτικού διαμεσολάβησης – άρθρο 8 ν.4640/2019**

- **1. Ο διαμεσολαβητής συντάσσει πρακτικό διαμεσολάβησης που έχει ορισμένο αναγκαίο περιεχόμενο**
- **2. Μετά το πέρας της διαδικασίας διαμεσολάβησης, το πρακτικό υπογράφεται από τον διαμεσολαβητή, τα μέρη και τους νομικούς παραστάτες τους. Σε περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας, το πρακτικό μπορεί να υπογράφεται μόνο από τον διαμεσολαβητή. Κάθε μέρος δύναται να καταθέσει το πρακτικό επίτευξης συμφωνίας οποτεδήποτε στη γραμματεία του καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδιου δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η εκδίκαση της υπόθεσης. Μετά την κατάθεση του πρακτικού στο Δικαστήριο η άσκηση αγωγής για την ίδια διαφορά είναι απαράδεκτη στο μέτρο που το αντικείμενό της καλύπτεται από τη συμφωνία των μερών, τυχόν δε εκκρεμής δίκη καταργείται.**
- **3. Το πρακτικό της διαμεσολάβησης του παρόντος άρθρου αποτελεί, από την κατάθεσή του στη γραμματεία του κατά την παράγραφο 2 αρμόδιου δικαστηρίου, εκτελεστό τίτλο σύμφωνα με την περίπτωση ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 904 Κ.Πολ.Δ., εφόσον η συμφωνία μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αναγκαστικής εκτέλεσης**

- Η διαμεσολάβηση ως μηχανισμός διαπραγμάτευσης συγκεκριμένα ως προς την πρόσβαση και διαθεσιμότητα οπτικοακουστικών έργων σε πλατφόρμες διάθεσης βίντεο κατά παραγγελία – **Νέο άρθρο 34^A ν. 2121/1993 (προστέθηκε με το άρθρο 16 του ν.4996/2022)**

- *«Όταν τα μέρη αντιμετωπίζουν δυσκολίες για τη σύναψη συμβάσεων ή τη χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης με σκοπό τη διάθεση οπτικοακουστικών έργων σε υπηρεσίες διάθεσης βίντεο κατά παραγγελία, μπορούν, εφόσον επιθυμούν, να ζητούν τη συνδρομή του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.) ή τη συνδρομή διαμεσολαβητών, εφαρμοζομένης αναλόγως κατά τα λοιπά της παρ. 9 του άρθρου 35. Για την κατάρτιση του πίνακα του Ο.Π.Ι. ζητείται η γνώμη των δικαιούχων και των επιχειρήσεων που προσφέρουν υπηρεσίες διάθεσης βίντεο κατά παραγγελία. Ο Ο.Π.Ι. και οι διαμεσολαβητές παρέχουν συνδρομή στα μέρη στις διαπραγματεύσεις τους και τα βοηθούν να επιτύχουν συμφωνίες, μεταξύ άλλων, όπου κρίνεται σκόπιμο, με την υποβολή προτάσεων στα μέρη.»*
- Η δυνατότητα του ΟΠΙ να παρέχει υπηρεσίες διαμεσολάβησης σε ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας, συγγενικών δικαιωμάτων και συλλογικής διαχείρισης προβλέπεται στο άρθρο 69 ν.2121/1993, (όπως το δεύτερο εδάφιο της παρ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 54 παρ.11 Ν.4481/2017)

- **Νέο άρθρο 34^A ν. 2121/1993 (προστέθηκε με το άρθρο 16 του ν.4996/2022)**
-

- **Ποια είναι τα μέρη;** Πρόκειται για τα μέρη που συμβάλλονται στις συμβάσεις για τη διάθεση οπτικοακουστικών έργων
- **Για ποιες συμβάσεις πρόκειται ;** Οι σύμβασεις οπτικοακουστικής παραγωγής που ρυθμίζονται στο άρθρο 34 του ν. 2121/1993 και συνάπτονται μεταξύ του παραγωγού και του πνευματικού δημιουργού
- **Ο νομοθέτης προβλέπει ρητά στο νέο άρθρο 34A του ν.2121/1993 μια δυνατότητα των μερών όχι όταν έχει ανακύψει η διαφορά, αλλά προηγουμένως, σε στάδιο προσυμβατικό, όταν τα μέρη αντιμετωπίζουν δυσκολίες για τη σύναψη συμβάσεων ή τη χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης με σκοπό τη διάθεση οπτικοακουστικών έργων σε υπηρεσίες διάθεσης βίντεο κατά παραγγελία**
- Ο ν.4996/2022 δεν αναφέρεται εδώ στον ν.4640/2019, αυτός πάντως συνιστά τον ισχύοντα για τη διαμεσολάβηση νόμο στην ελληνική έννομη τάξη και ως διαμεσολαβητής νοείται ο διαπιστευμένος διαμεσολαβητής κατά την έννοια του ν.4640/2019

- Εφαρμόζεται αναλόγως η 9η παράγραφος (τροποποιηθείσα από τον ν.4996/2022) του άρθρου 35 του ν.2121/1993 που αφορά σε ρυθμίσεις για τη ραδιοφωνική και τηλεοπτική μετάδοση και αναμετάδοση έργων.
-

- Η διάταξη αυτή ορίζει πως όταν δεν έχει συναφθεί καμία συμφωνία μεταξύ του ΟΣΔ και του φορέα εκμετάλλευσης υπηρεσιών αναμετάδοσης ή μεταξύ του φορέα εκμετάλλευσης υπηρεσιών αναμετάδοσης και του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, σχετικά με την παροχή άδειας για την αναμετάδοση ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής κατά τις παρ. 4 και 5, οποιοδήποτε από τα ενδιαφερόμενα μέρη έχει τη δυνατότητα να ζητεί τη συνδρομή ενός ή περισσότερων μεσολαβητών που επιλέγει από πίνακα ανεξάρτητων και αμερόληπτων μεσολαβητών (όχι διαμεσολαβητών εδώ η ορολογία), τον οποίο καταρτίζει ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΟΠΙ) κάθε δύο (2) έτη.
- Ο ΟΠΙ μπορεί να ζητά τη γνώμη των ΟΣΔ και των επιχειρήσεων εκμετάλλευσης καλωδιακών δικτύων για την κατάρτιση του ως άνω πίνακα.
- Οι μεσολαβητές βοηθούν στις διαπραγματεύσεις και δύνανται να υποβάλλουν προτάσεις προς τα μέρη. Θεωρείται ότι όλα τα μέρη αποδέχονται την πρόταση του προηγούμενου εδαφίου, εάν κανένα από αυτά δεν προβάλλει αντιρρήσεις μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της πρότασης

- **Ο Ο.Π.Ι. και οι διαμεσολαβητές παρέχουν συνδρομή στα μέρη στις διαπραγματεύσεις τους και τα βοηθούν να επιτύχουν συμφωνίες, μεταξύ άλλων, όπου κρίνεται σκόπιμο, με την υποβολή προτάσεων στα μέρη.**
-

- Προβλέπεται, λοιπόν, ότι η συνδρομή των «μεσολαβητών» εκ του πίνακα του ΟΠΙ ή των διαμεσολαβητών αφορά στο να επικουρήσουν τα μέρη στις διαπραγματεύσεις τους για να επιτύχουν συμφωνίες. Ορίζεται, μάλιστα, κάτι που δεν συναντάται στο μοντέλο διαμεσολάβησης που προβλέπει ο ν.4640/2019, δηλαδή ότι ο μεσολαβητής του ΟΠΙ ή ο διαμεσολαβητής μπορούν στην περίπτωση αυτή να υποβάλλουν προτάσεις προς τα μέρη
- Οι ως άνω διατάξεις **δεν προβλέπουν τίποτε για την αμοιβή του διαμεσολαβητή, επομένως πρέπει να ισχύσουν οι σχετικές διατάξεις του ν.4640/2019 (άρθρο 18),** δηλαδή ότι τα μέρη επιβαρύνονται από κοινού την αμοιβή του διαμεσολαβητή
- **Εν προκειμένω σημειώνεται ότι μεταξύ των αρμοδιοτήτων που ασκεί ο ΟΠΙ στο πλαίσιο του ν. 2121/1993 και του ν. 4481/2017 είναι και το να καταρτίζει πίνακα διαιτητών λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη των μερών για την επίλυση διαφορών αναφορικά με το ύψος της οφειλόμενης για τη χρήση των έργων αμοιβής (άρθρο 23 παρ. 4 και 5 ν. 4481/2017)**

- Άρθρο 66Α παρ. 5 του Ν. 2121/1993 (η παρ. 5 τροποποιήθηκε ως άνω με το άρθρο 12 Ν.4996/2022)

«5. Για τους περιορισμούς (εξαιρέσεις) που προβλέπονται στο τέταρτο Κεφάλαιο, και αφορούν στη φωτοτυπική αναπαραγωγή για ιδιωτική χρήση (άρθρο 18), την αναπαραγωγή για διδασκαλία (άρθρο 21), την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων για σκοπούς επιστημονικής έρευνας (άρθρο 21Α), την εξαίρεση όσον αφορά στην εξόρυξη κειμένων και δεδομένων (άρθρο 21Β), την αναπαραγωγή από βιβλιοθήκες και αρχεία (άρθρο 22), τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς (άρθρο 22Α), την αναπαραγωγή για σκοπούς δικαστικών ή διοικητικών (άρθρο 24), καθώς και την αναπαραγωγή προς όφελος προσώπων με αναπηρίες (άρθρο 28 Α), η έννομη προστασία που προβλέπεται στην παρ. 2 του παρόντος δεν θίγει την υποχρέωση των δικαιούχων να παρέχουν στους επωφελούμενους από τις ανωτέρω εξαιρέσεις τα μέσα, προκειμένου αυτοί να επωφεληθούν από τις εν λόγω εξαιρέσεις στον αναγκαίο βαθμό, εφόσον έχουν εκ του νόμου πρόσβαση στο προστατευόμενο έργο ή αντικείμενο. Εάν οι δικαιούχοι δεν λάβουν εκούσια μέτρα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι συμφωνίες μεταξύ δικαιούχων και τρίτων που επωφελούνται από τις εξαιρέσεις, τόσο οι δικαιούχοι όσο και οι τρίτοι που επωφελούνται από τις παραπάνω εξαιρέσεις ζητούν τη συνδρομή ενός ή περισσότερων μεσολαβητών που επιλέγονται από πίνακα μεσολαβητών τον οποίο καταρτίζει ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας.

- Άρθρο 66Α παρ. 5 του Ν. 2121/1993 (η παρ. 5 τροποποιήθηκε ως άνω με το άρθρο 12 Ν.4996/2022)
-

«Οι μεσολαβητές υποβάλλουν προτάσεις προς τα ενδιαφερόμενα μέρη. Θεωρείται ότι όλα τα μέρη αποδέχονται την πρόταση αυτή, εάν κανένα από αυτά δεν προβάλλει αντίρρηση μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την κοινοποίηση της πρότασης. Στην αντίθετη περίπτωση η διαφορά επιλύεται από το Μονομελές Εφετείο Αθηνών, το οποίο δικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό. Οι ρυθμίσεις αυτές δεν εφαρμόζονται σε έργα ή άλλα προστατευόμενα αντικείμενα που διατίθενται στο κοινό βάσει όρων που έχουν συμφωνηθεί συμβατικά, κατά τρόπο ώστε το κοινό να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν θέλει (άρθρο 6 παρ. 4 Οδηγίας 2001/29).».

Νέο άρθρο 39Α ν.2121/1993 - Εναλλακτικές διαδικασίες επίλυσης διαφορών

- Η νέα αυτή διάταξη που προστέθηκε με το άρθρο 24 ν.4996/2022 και είναι αντίστοιχη προς το άρθρο 21 Οδηγίας (ΕΕ) 2019/790) ορίζει (παρ.1), ότι οι διαφορές που αφορούν στην υποχρέωση διαφάνειας του άρθρου 15Α και την αξίωση πρόσθετης αμοιβής του άρθρου 32Α μπορούν να υποβάλλονται σε διαμεσολάβηση, εφόσον τα μέρη συμφωνούν, εφαρμοζομένης κατά τα λοιπά αναλόγως της παρ. 9 του άρθρου 35.
- Οι αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των δημιουργών μπορούν να κινούν τις διαδικασίες αυτές κατόπιν συγκεκριμένου αιτήματος ενός ή περισσότερων δημιουργών.
- Το άρθρο 32Α προβλέπει ότι ελλείψει συμφωνίας, η οποία να προκύπτει από συλλογικές διαπραγματεύσεις σε ισχύ και να προβλέπει μηχανισμό χορήγησης της πρόσθετης αμοιβής που προβλέπεται στον ν.4996/2022, ο δημιουργός, αυτοπροσώπως ή μέσω ειδικού πληρεξουσίου του, δικαιούται να αξιώνει πρόσθετη, κατάλληλη και δίκαιη αμοιβή από το μέρος με το οποίο έχει συνάψει σύμβαση εκμετάλλευσης ή έχει παραχωρήσει άδεια εκμετάλλευσης ή σύμβαση μεταβίβασης των περιουσιακών του δικαιωμάτων προς τον σκοπό της εκμετάλλευσης ή από τους διαδόχους του μέρους αυτού, όταν η αμοιβή, η οποία είχε αρχικά συμφωνηθεί, αποδεικνύεται δυσανάλογα χαμηλή σε σύγκριση με όλα τα επακόλουθα σχετικά έσοδα που προέρχονται από την εκμετάλλευση του έργου.

-
- Κατά τη διατύπωση του εδαφίου β΄ της πρώτης παραγράφου του άρθρου 39Α, οι αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των δημιουργών μπορούν να κινούν τις διαδικασίες αυτές δηλαδή την υποβολή των ως άνω διαφορών σε διαμεσολάβηση κατόπιν συγκεκριμένου αιτήματος ενός ή περισσοτέρων δημιουργών.
 - Η διάταξη αυτή εγείρει το ερώτημα αν με τη διατύπωση *«μπορούν να κινούν τις διαδικασίες αυτές»* ο νομοθέτης σκοπεί στο προκαλέσει τη διαμεσολάβηση αντιπροσωπευτική οργάνωση δημιουργών ή το να συμμετέχει στη διαμεσολάβηση η αντιπροσωπευτική οργάνωση.
 - Θεωρώ ότι ισχύει εδώ το πρώτο, διότι **«μέρος»** δεν είναι η αντιπροσωπευτική οργάνωση αλλά **ο δημιουργός που είναι και ο φορέας της αξίωσης για πρόσθετη, κατάλληλη και δίκαιη αμοιβή και το έτερο μέρος είναι το πρόσωπο με το οποίο έχει συνάψει σύμβαση εκμετάλλευσης ή έχει παραχωρήσει άδεια εκμετάλλευσης ή σύμβαση μεταβίβασης των περιουσιακών του δικαιωμάτων προς τον σκοπό της εκμετάλλευσης ή οι διάδοχοι του μέρους αυτού.**

- Ρυθμίσεις του ν.4996/2022 που αφορούν σε ένδικα βοηθήματα, ήτοι σε προσφυγή στα πολιτικά δικαστήρια
 - Σε ό,τι αφορά στη δικαστική προστασία, ο ν.4996/2022 προσέθεσε δια του άρθρου 18 το νέο **άρθρο 51B** (αντίστοιχη παρ. 4 άρθρου 2 και παρ. 1 έως 3 και 5 άρθρου 15 Οδηγίας (ΕΕ) 2019/790).
-
- Το **άρθρο 51B ρυθμίζει την προστασία των εκδόσεων τύπου για επιγραμμικές χρήσεις.**
 - Αρχικά σημειώνεται ότι η έκτη παράγραφος του άρθρου 51B προβλέπει μια κλιμακωτή εξωδικαστική διαδικασία ενώπιον της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων ως γνωμοδοτικού οργάνου
 - Η 7η παράγραφος του άρθρου 51B προβλέπει ένα συγκεκριμένο ένδικο βοήθημα σε περίπτωση που κανένα από τα μέρη δεν αιτηθεί εμπρόθεσμα την έκδοση γνωμοδότησης από την Επιτροπή της παρ. 6 ή αν τουλάχιστον ένα από αυτά δεν αποδεχθεί τη γνωμοδότηση της επιτροπής αυτής και, εν γένει, αν τα μέρη δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με το ύψος της αμοιβής
 - Στην περίπτωση αυτή, (η αμοιβή) καθορίζεται προσωρινά με αίτηση οποιουδήποτε από τα μέρη από το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων και οριστικά από το ίδιο Δικαστήριο κατά τη διαδικασία των περιουσιακών διαφορών (άρθρα 614 επ.) του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
 - Δυνατότητα χορήγησης και προσωρινής διαταγής (άρθρο 691 ΚΠολΔ)

- **Οι αρμοδιότητες των ΟΣΔ προβλέπονται αναλυτικά στο άρθρο 6 του ν.4481/2017 (διατάξεις αντίστοιχες στις καταργηθείσες του άρθρου 55 του ν.2121/1993).**
- Σημειώνεται ότι οι διατάξεις του ν.4481/2017 δεν τροποποιούνται από τον ν.4996/2022.

- **Μεταξύ άλλων, οι ΟΣΔ έχουν δυνατότητα να:**

«ια) **προβαίνουν σύμφωνα με το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 7 σε κάθε διοικητική ή δικαστική ή εξώδικη ενέργεια για τη νόμιμη προστασία των δικαιωμάτων των δικαιούχων και, ιδίως, υποβάλλουν αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων, εγείρουν αγωγές, ασκούν ένδικα μέσα, υποβάλλουν μηνύσεις και εγκλήσεις, παρίστανται ως πολιτικώς ενάγοντες, ζητούν την απαγόρευση πράξεων που προσβάλλουν το δικαίωμα ως προς τις εξουσίες που τους έχουν ανατεθεί και ζητούν την κατάσχεση παράνομων αντιτύπων ή τη δικαστική μεσεγγύηση των εμπορευμάτων σύμφωνα με το άρθρο 64 του ν. 2121/1993»**

- **Κατά πρόβλεψη του νόμου οι ΟΣΔ και οι ΟΣΠ μπορούν να ενεργούν, δικαστικώς ή εξωδίκως, στο δικό τους όνομα, εάν η αρμοδιότητά τους στηρίζεται σε μεταβίβαση της σχετικής εξουσίας, ή σε πληρεξουσιότητα, ή σε οποιαδήποτε άλλη συμβατική συμφωνία. Επίσης νομιμοποιούνται να ασκούν όλα τα δικαιώματα που έχουν μεταβιβαστεί σε αυτούς από τον δικαιούχο ή που καλύπτονται από την πληρεξουσιότητα ή από οποιαδήποτε άλλη συμβατική συμφωνία.**

- **Εναλλακτική επίλυση διαφορών και διαμεσολάβηση προβλέπει ρητά και το άρθρο 44 του ν.4481/2017** (αντίστοιχο άρθρο 44 της Οδηγίας 2014/26)

-
- Η Οδηγία 2014/26 δεν ορίζει συγκεκριμένο τρόπο οργάνωσης της εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών ούτε καθορίζει το όργανο που θα την αναλάβει, εφόσον διασφαλίζεται η ανεξαρτησία, η αμεροληψία και η αποτελεσματικότητα του).
 - Ειδικότερα: Η πρώτη παράγραφος ορίζει ότι οι διαφορές μεταξύ των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης, των οργανισμών συλλογικής προστασίας, των μελών των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης και των οργανισμών συλλογικής προστασίας, των δικαιούχων ή των χρηστών, που γεννώνται από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου και του ν. 2121/1993, μπορεί, εάν το επιθυμούν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, να υπάγονται σε διαμεσολάβηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3898/2010 (προϊσχύσας νόμος)
 - Παρ. 2: Σε διαμεσολάβηση μπορεί να υπάγονται, επίσης, διαφορές που σχετίζονται με οργανισμό συλλογικής διαχείρισης που χορηγεί ή προσφέρεται να χορηγήσει πολυεδαφικές άδειες για επιγραμμικά δικαιώματα επί μουσικών έργων

-
- Παρ. 3: Σε περίπτωση αποτυχίας της διαμεσολάβησης, συντάσσεται πρακτικό, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 3898/2010.
 - Η διαδικασία διαμεσολάβησης δεν θίγει το δικαίωμα προσφυγής των μερών στα δικαστήρια. Τα μέρη μπορεί να υπαγάγουν τη διαφορά στη διαμεσολάβηση είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας.
 - Σε περίπτωση που η διαφορά υπαχθεί στη διαμεσολάβηση, αποκλείεται η άσκηση αγωγής πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας διαμεσολάβησης. Αν υπαχθεί κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, το δικαστήριο σε κάθε στάση της δίκης, αν τα μέρη συμφωνούν, αναβάλλει την εκδίκαση της υπόθεσης σε σύντομη δικάσιμο και πάντως όχι πέραν του εξαμήνου.
 - **Εφόσον η διαφορά έχει διεθνή χαρακτήρα, τα μέρη που αναφέρονται στο άρθρο 44 ν.4481/2017 έχουν πάντοτε τη δυνατότητα να απευθυνθούν στο Κέντρο Διαμεσολάβησης και Διαιτησίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (WIPO) στη Γενεύη.**

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

annaplevri@gmail.com